

Піти на пенсію пізніше чи докупити страховий стаж - вибір за вами

Про страховий стаж ми згадуємо майже перед виходом на пенсію, або в кращому випадку за рік. І ось тут може виявитися, що для призначення пенсії комусь не вистачає декілька місяців, а комусь - і декілька років. Що ж робити? Є різні варіанти: піти на пенсію пізніше, або взяти добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування і самому, без роботодавця, сплатити внески, яких не вистачає.

Розберемо перший варіант — піти на пенсію пізніше. Нагадаю, що у 2026 році право на призначення пенсії за віком настає після досягнення 60 років за наявності страхового стажу не менше 33 років.

Якщо страхового стажу не вистачає, тоді право на призначення пенсії за віком надається після досягнення 63 років і за наявності стажу (у 2026 році) від 23 років. Якщо ж і 23 років страхового стажу немає, то право на пенсію настає після досягнення 65 років за наявності стажу від 15 років.

Щодо другого варіанту — добровільній сплаті внесків. У такому випадку допоможе Договір добровільного страхування (далі Договір) або з Пенсійним фондом України, або з податковими органами. До речі, не плутайте із страхуванням життя, це договір сплати внесків для набуття певної кількості страхового стажу, щоб мати право на пенсію.

Зверну увагу, що тут є відмінності, які треба врахувати при виборі установи, з якою укладатимете договір.

I. Якщо ви обрали укласти Договір із Пенсійним фондом України.

1. Договір з Пенсійним фондом укладається дистанційно засобом вебпорталу Пенсійного фонду України в електронній формі (portal.pfu.gov.ua) за допомогою кваліфікованого електронного підпису (КЕП).

2. Дозволяється брати участь застрахованими особам (які працюють офіційно) або є фізичною особою-підприємцем, самозайнятою особою.

3. До страхового стажу зараховуються тільки ті місяці, в яких сплачено кошти (у випадку коли сума сплачених за відповідний місяць внесків перевищить максимальну величину, з якої сплачуються страхові внески, частина страхових внесків зараховується в рахунок наступного місяця).

4. Сума внеску визначається самостійно особою, яка сплачує внески. Але до страхового стажу зараховується повний місяць у разі сплати мінімального розміру внеску (22% мінімальної заробітної плати). Сплату можливо проводити не тільки за себе, але і за третю особу.

5. Не передбачено одноразову сплату страхових внесків за попередні періоди. Суми сплачених страхових внесків зараховуються за місяць, у якому надійшли кошти на рахунок Пенсійного фонду України. Цей місяць буде зараховано до страхового стажу та з розміру сплачених внесків буде розраховано заробітну плату – для призначення пенсії для незастрахованих осіб.

6. Сплачені внески обліковуються автоматично після надходження коштів на рахунок Фонду. Інформація про сплату внесків не потребує подачі жодних звітів.

7. Інформація про страховий стаж використовується виключно для призначення пенсійних виплат.

Договір набирає чинності з моменту одержання Фондом підписаної Учасником заяви про приєднання до умов Типового договору про добровільну сплату страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування і діє до 31 грудня поточного року.

Договір вважається продовженим на таких же умовах до 31 грудня наступного року, якщо Учасник після закінчення строку дії Договору продовжив сплачувати страхові внески.

Дія Договору припиняється у разі призначення особі, на користь якої сплачуються страхові внески, пенсії у солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

У разі відмови від Договору (тобто розірвання Договору з боку Учасника) суми сплачених страхових внесків зараховуються до бюджету Пенсійного фонду України (тобто кошти НЕ повертаються Учаснику).

II. Якщо обрали укласти Договір з податковими органами:

1. До податкових органів за оформленням Договору необхідно звертатися за місцем проживання (надати документи: трудову книжку, паспорт громадянина України, реєстраційний номер облікової картки платника податків, довідку ОК-5 та заяву, встановленого зразка).

2. Особа, яка укладає договір добровільного страхування, не повинна бути застрахованою особою на дату укладання договору, тобто не повинна працювати, не бути фізичною особою-підприємцем або самозайнятою особою.

3. Передбачено укладання договору за попередні періоди. Сума сплаченого єдиного внеску за кожен місяць такого періоду не може бути меншою за мінімальний страховий внесок на дату укладення договору, помножений на коефіцієнт 2, та не більшою за суму єдиного внеску, обчисленого виходячи з максимальної величини бази нарахування єдиного внеску, встановленої на дату укладення договору.

4. Якщо договір укладається на майбутній період, то термін дії договору не може бути менше 1 року і сплачувати необхідно щоквартально із розрахунку на місяць не менше за мінімальний страховий внесок.

5. Сплата за договором може проводитись однією сумою за весь період.

6. Звіт до податкових органів обов'язковий.

Одночасно не забуваємо, що розмір страхового внеску впливає не тільки на кількість страхового стажу.

Якби розмір страхового внеску не мав значення, то пенсії були б в усіх однакові. Розмір страхового внеску напряму впливає на розмір пенсії. Наприклад, сплачений мінімальний страховий внесок забезпечить повний місяць страхового стажу, але і розмір пенсії також буде мінімальним. Для отримання пенсії в більшому розмірі сплачувати необхідно із розрахунку більшої заробітної плати. Тож, коли ви погоджуєтесь на роботу з мінімальною заробітною платою, або - на

роботу, де роботодавець частину заробітної плати ввів у “тінь” (не сплачує з неї внески), то не розраховуйте на гідний рівень пенсії.

А ще треба пам’ятати, що від страхового стажу залежить не лише право на майбутню пенсію, а і інші страхові виплати, наприклад отримання виплат по листках непрацездатності, регресної виплати у разі нещасного випадку на виробництві тощо.

Тож вибір за вами.

**Начальник Головного управління
Пенсійного фонду України
в Дніпропетровській області
Юрій КОЗАК**